

MUUSIKA AINEKAVA PÕHIKOOIILE

Kadrina Keskkool

Alus: Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a määrus nr 1
„Põhikooli riiklik õppekava”

Lisa 6

(muudetud sõnastuses)

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhiluseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse.

Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid. Muusika õppeaine koostisosad on:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine, muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;

7) õppekäigud

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaajaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilase silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud õppekäigud kontserdipaikadesse, teatritesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus. Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises. Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaaarmastust. Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise- esteetiliste väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamise;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

Õppetegevus

- 1) Lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) Taotletakse, et õpilase õpikoormus on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- 3) Võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega, et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) Kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, arvestades õpilaste individuaalsust;
- 5) Rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) Õppekäigud, kontserdid, teatrid, stuudiod, muusikakoolid, looduskeskkond, raamatukogud jne;
- 7) Kasutatakse mitmekesisist ja tänapäevast õppemetoodikat

I KOOLIASTE

I kooliastme õppetegevused:

- 1) ühehäälnelaulmine ja osalemine kooris;
- 2) meloodia laulmine käemärkide, rändnoodi, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- 3) mänguuskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, plokkflöödil või 6-keelsel väikekandelil;
- 4) kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- 5) muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- 6) esinemisjulguse ja -uskuse arendamine;
- 7) muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- 8) õppekäigud, kontserdid, teatris ja muuseumis käimine jne.

Muusika nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

1 Kooliaste

Muusika – 6 nädalatundi

2 kooliaste

Muusika – 4 nädalatundi

3 kooliaste

Muusika – 3 nädalatundi

I KOOLIASTME ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED KLASSITI

I kooliastmes on kohustuslikke muusikaõpetuse tunde 210 ning igas klassis 2 tundi nädalas.

1. KLASS

Käsitletavad teemad, alateemad	Põhimõisted	Õpitulemused
*Laulmine ja hääle arendamine	Refrään, helilooja, luuletaja, eeslaulja, koor	*ühislauluvara: „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Rongisõit“ (G. Ernesaks), „Kes elab metsa sees“, „Lapsed tupp“, „Ketramas“, „Kevadel“, „Mutionu pidu“, „Sokukene“, „Tiiu, talutütrecene“
*Muusika kuulamine: muusikapala meeleolu, karakterid	Orkester, dirigent	*erinevaid meeleolusid ja karaktereid muusikas
*Meetrum: pulsi tunnetamine – rõhulised ja rõhuta helid	Pulss, pulsilöök	*teab ja tunneb rõhulisi ja rõhuta helisid muusikapalades
*2-osaline taktimõõt	Takt, taktimõõt, taktijoon	*2-osalist taktimõõtu kuulmise ja noodi järgi
*3-osaline taktimõõt	Lõpumärk, kordamismärk	*3-osalist taktimõõtu kuulamise ja noodi järgi
*Rütm ja rütmivormid: samm – TA, jooksen – TI-TI, seis – TA-A, TA-A-A, TA - paus	Rütm, rütmisilbid (rütmisõnad), kehapill	*rütmivorme (TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, TA-paus), oskab neid kasutada rütmiharjutusi lahendades ja rütmi-improvisatsioone luues
*Meloodia: heliastmed SO, MI,	Astmetrepp,	*heliastmeid SO, MI, RA, oskab

RA	käemärgid, noodivars, noodipea, noodirida	neid kasutada lauldes ja meloodiaimprovisatsioone luues
*Dünaamika: vaikselt-valjult, valjenedes-vaibudes	Vaikselt-valjult, valjenedes- vaibudes	*dünaamilisi märke vaikselt- valjult, valjenedes-vaibudes, <, >
*Rütmipillid: kõlapulgad, triangel, kuljused, trumm, tamburiin, kastanjetid	Kaasmäng, rütmisaade	*rütmipille, millel musitseerib

HINNANGUD 1. KLASSIDELE

„VÄGA HEA“ – „VÄGA HÄSTI“

Töötab tunnis aktiivselt kaasa. Loeb laulutekste soravalt, mõistab nende sisu. Saab aru töövihikute ülesannetest, oskab neid täita korrektselt. Omab rütmitunnet. Laulab pilli saatel (rütmipilli saatel).

„HEA“ – „HÄSTI“

Võtab tunnist osa, kuid vahel vajab selleks õpetaja poolset ergutust. Õpitud laulutekste loeb soravalt, mõistab enamuse laulutekstide sisu. Saab aru töövihiku ülesannetest, oskab neid täita. Omab rütmitunnet (laulab rütmipilli saatel).

„RAHULDAV“ – „HARJUTA VEEL“

Tähelepanu hajutatud, mistõttu tunnis käsitletav jääb kohati ebaselgeks. Laulutekstide, töövihiku ülesannete lugemine ning nende mõistmine konarlik. On nõ „toel laulja“.

VAJAB HARJUTAMIST – „ON RASKE“

Tunnist osavõtt puudulik, ei tööta kaasa, vajab pidevat meeldetuletust tehtava suhtes. Ei saa aru laulutekstidest ja töövihiku ülesannetest. Laulmisel raskused nii viisi kui ka rütmiga (ka toetava pilli saatel).

2. KLASS

Käsitletavad teemad, alateemad	Põhimõisted	Õpitulemused
*Laulmine ja hääle arendamine	<i>Segno</i> , volt, latern	*ühislauluvara: Eesti hümn (Fr. Pacius), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus), „Kaera-Jaan“
*Muusika kuulamine: muusikapala meeleolu, karakterid ja esitajad	Solist, ansambel, koor, koorijuht	*erinevaid meeleolusid, karaktereid muusikas ja muusika esitajaid
*Meetrum	Meetrum, tempo	*teab ja tunneb rõhulisi ja rõhuta helisid muusikapalades
*Rütm ja rütmivormid: samm – TA, jooksen – TI-TI, seis – TA-A, TA-A-A, TA - paus	Fermaat, punkt noodipikendajana	*rütmivorme (TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, TA-paus), oskab neid kasutada rütmiharjutusi lahendades ja rütmiimprovisatsioone luues
*Takt ja taktimõõt	Löök, takt, taktimõõt	*2- ja 3-osalist taktimõõtu kuulmise ning noodi järgi
*Meloodia: heliastmed SO, MI, RA, LE, JO ja JO-võti, alumine RA ja SO	JO-võti, astmenimed, abijoon	*heliastmeid SO, MI, RA, LE, JO, alumine RA, alumine SO; oskab neid kasutada lauldes ja meloodiaimprovisatsioone luues; teab JO-võtme tähendust
*Dünaamika: piano-forte, valjenedes-vaibudes	<i>Piano</i> , <i>forte</i>	*dünaamilisi märke p ja f, valjenedes-vaibudes, <, >
*Plaatpillid	Plaatpill, <i>ostinato</i> , eelmäng, vahemäng	*plaatpillide mänguvõtteid
*Rahvapillid	rahvapill	*eesti rahvapillide kõlalisi erinevusi

*Rahvalaul	Rahvalaul, üherealine viis, kaherealine viis	*2 eesti rahvalaulu
*Rahvatants	Rahvatants, labajalavalss, reinlender	*eesti rahvatantse labajalavalssi ja reinlendrit

3. KLASS

Käsitletavat teemad ja alateemad	Põhimõisted	Õpitulemused
*Laulmine ja hääle arendamine	Meloodia, tekst	*ühislauluvara: Eesti hümn (Fr. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Rongisõit“ (G. Ernesaks), „Kes elab metsa sees“, „Lapsed tuppa“, „Ketramas“, „Kevadel“, „Mutionu pidu“, „Sokukene“, „Tiiu, talutütrekene“, „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus), „Teele, tee, kurekesed“, 2 oma maakonna rahvalaulu
*Vokaalmuusika ja instrumentaalmuusika	Vokaalsolist, instrumentaalsolist, vokaalansambel, instrumentaalansambel	*vokaalmuusika ja instrumentaalmuusika erinevusi
*Muusika kuulamine: muusikapala meeleolu, karakterid ja esitajad	Helilooja, solist, ansambel, koor, koorijuht, orkester, dirigent	*erinevaid meeleolusid ja karaktereid muusikas ning muusika esitajad, oskab neid kirjeldada
*Meetrum, rütm: noodipikkused ja neile vastavad pausid; kiirjooksurütm (TI-RI-TI-RI), punkteeritud rütm (TAI-RI)	Veerandpaus, poolpaus, kiirjooksurütm, punkteeritud rütm	*teab ja tunneb õpitud rütmivorme ning oskab neid kasutada rütmiharjutusi lahendades ja rütmiimprovisatsioone luues

*Taktimõõt 2/4 ja 3/4	2-osaline taktimõõt 3-osaline taktimõõt	*2- ja 3-osalist taktimõõtu kuulmise ja noodi järgi
*Meloodis: heliastmed SO, MI, RA, LE, JO; alumine RA ja SO; ülemine JO; NA, DI; alumine DI; JO-astmerida, RA-astmerida	JO-astmerida, RA-astmerida, pooltoon, tervetoon	*õpitud heliastmeid, oskab neid kasutada lauldes ja meloodia-improvisatsioone luues
*Dünaamika: piano-forte, crescendo-diminuendo, <, >	<i>Crescendo,</i> <i>diminuendo</i>	*dünaamilisi märke p, f, crescendo, diminuendo, <, > ning oskab neid kasutada musitseerides
*Muusikažanrid: kaanon, marss, polka, valss	Kaanon, marss, polka, valss	*muusikažanre kaanon, marss, polka, valss ja oskab neid iseloomustada
*Improvisatsioon	Improviseerima, kehapill	*luua õpitu põhjal omaloomingulisi kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidega

Hindamine

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks õppe kujundamisele, stimuleerib, motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste, oskuste rakendamist muusikalises tegevuses. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente – laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist, muusikalist kirjaoskust ning õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, õigekirjavigu hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, esinemisi üritustel. Õpitulemusi hinnatakse suuliste sõnaliste ja numbriliste hinnetega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse, mis on hindamise kriteeriumid. I kooliastmes hinnatakse peamiselt laulmist, pillimängu ja loovtegevust. NB! Muusikaliselt vähese võimeka õpilase puhul ei saa nõuda puhast intonatsiooni. Selle tegevuse hindamisel hindame osalusaktiivsust.

Praktiline oskus: laulmine.

Õpilane laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt. Oskab laulda eesti rahvalaule (sh. regilaulu ja eeslauljana) ning teab peast ühislauluvara laule.

Hinne „5“ – Suurepärane.

Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ning puhta intonatsiooniga. Esitus on veenev ja enesekindel.

Hinne „4“ – Korrektne.

Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.

Hinne „3“ – Piisav.

Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.

Hinne „2“ – Veel harjutamist vajav.

Õpilane laulab mitterahuldavalt ja vead on selgelt kuulda. Esinemine ei edasta laulu sõnumit.

Hinne „1“ – Väga kehv.

Õpilane ei tule laulu esitamisega toime.

II KOOLIASTE

Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;

- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislause;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

ÕPPESISU

4. KLASS

Laulmine

Hääle kõlavuse ja väljenduslikkuse arendamine, fraseerimine. Laulude ilmikas ettekanne. Ühislauluvara „Eesti hümn“, „Jaan läeb jaanitulele“, „Püha öö“. Harmonia taju arendamine, kaanonid, lihtsad kahehäälsed laulud. Laulmine astmenimedega.

Pillimäng

Kehapill, rütmipillid, väike kannel- mängu võtted.

Omalooming

Rütmilised ja meloodilised improvisatsioonid- keha rütmi ja plaatpillidel. Lihtsate regivärsside loomine, loovliikumine.

Muusika kuulamine

Hääl- hääleliigid, Pillid- pilliliigid, karakterpalad.

Muusikaline kirjaoskus

Duur ja moll, viiulivõti, tähtnimetused, taktimõõt (2/4, 3/4, 4/4). Tämbel, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass) , pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, Eesti rahvapillid).

5. KLASS

Õppesisu

Laulmine

Laulab selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga. Häälehoid. Ühe ja kahehäälsed laulud ja kaanonid ning Eesti ja teiste rahvaste laulud. Ühislaulud „Eesti hümn“, „Eesti lipp“, „Kungla rahvas“, „Püha öö“.

Pillimäng

Keha , rütmi, plaatpillide kasutamine, kuuekeelne kannel- mänguvõtted . Pillimängus muusikaliste ja teadmiste oskuste rakendamine.

Muusikaline liikumine

Meloodia, rütmi , tempo, dünaamika, vormi tunnetamine ja väljendamine.

Omalooming

Rütmilised ja meloodilised improvisatsioonid kaasmänge ja ostinaatosid - keha, rütmi, plaatpillidel. Lihtsamate laulusõnade välja mõtlemine.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Meloodia, rütm, tempo ja dünaamika kuulamine ja eristamine muusikapalades. Kooriliigid (laste, poiste, mees, nais, segakoor) , dirigendid, tuntumad koorid, laulupidude traditsioon. Eesti rahvamuusika: rahvalaul, pillid, tantsud. Soome , Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra rahvamuusikaga tutvumine.

Muusikaline kirjaoskus

- 1) Rütmid (TI-TIRI, TIRI-TI, TI, veerandpaus).
- 2) Helistikud (C-DUUR, A-MOLL)
- 3) Helistikumärgid
- 4) Diees ja Bemoll
- 5) Vokaalmuusika, soololaul, koorilaul
- 6) Pillid (keelpillid, puupuhkpillid, vaskpuhkpillid ja löökpillid)

Õppekäigud

Muusikaelamused- muusikaline oskussõnavara.

6. KLASS

Laulmine

Loomulik kehahoid, hingamine, selge diktsioon ning väljendusrikkus. Muusikalised teadmised läbi muusika väljendusvahendite üksi ja rühmas lauldes. Ühe ja kahehäälsed laulud ning kaanonid ja eesti ja teiste rahvaste laulud. Lauluvara „Eesti hümn“, „Kas tunned maad“ , „Mu isamaa armas“, „Meil aiaäärne tänavas“, „Püha öö“.

Pillimäng

Keha , rütmi ja kaaspillide kaasmängud, kuuekeelne kannel- mänguvõtted. Pillimängus muusikaliste teadmiste väljendamine.

Omalooming

Rütmilised ja meloodilised improvisatsioonid keha ja rütmi pillidel. Astmemudelid, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine. Loovliikumine.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Suurbritannia, Iirimaa, Poola, Austria, Ungari, Saksa muusikatraditsioonidega tutvumine. Muusika väljendusvahendite kuulamine ja eristamine : meloodia , rütm, tempo, dünaamika, tämber, vorm. Muusikateoste autorikaitse vajalikkus- õigused ja kohustused.

Muusikaline kirjaoskus

- 1) Helivältused, rütmifiguurid, pausid (TA-ITI, TAAAA, 4 löögiline paus).
- 2) Eeltakt, taktimõõt (4/4)
- 3) Helistikud (G-DUUR, e-moll, F-DUUR, d-moll)
- 4) Klaviatuur, tähtnimed, helistiku märgid, juhuslikud märgid , bekarr, paralleelhelistikud
- 5) Instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon
- 6) tempoterminid, dünaamikaterminid

Õppekäigud

Oma arvamuse avaldamine suuliselt, kirjalikult või muul looval viisil.

III KOOLIASTE

III kooliastme õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälne laulmine kooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine, lauldes noodist lihtsamaid meloodiaid;
- 4) pillimänguoskuse rakendamine üksi ja koos musitseerides;
- 5) isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest;
- 7) loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).

Põhikooli lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides; suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislause;
- 6) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 8) väljendab oma arvamust kuulnud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult;
- 9) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 10) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 11) teab autoriõigusi ning sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus;
- 12) valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida;
- 13) kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.

7. KLASS

Laulmine

Loomulik kehahoid, hingamine, selge diktsioon, puhas intonatsioon ja väljendusrikkus, häälehoid ja häälemurre. Ea ja teemakohased ühe-, kahehäälsed laulud ja kaanonid ning eesti

ja teiste rahvaste laulud. Lauluvara „Eesti hümn“, „Jää vabaks Eesti meri“, „Eestlane olen ja eestlaseks jään“, „Laul põhjamaast“.

Pillimäng

Keha, rütmi ja plaatipillide mängimine. Kitarri lihtsamad akordmänguvõtted (tähtnimed). Muusikaliste teadmiste kasutamine musitseerimisel.

Omalooming

Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatipillidel. Rütmilised ja meloodilised kaasmängud.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Muusika väljendusvahendite eristamine. Kõla ja kuju järgi eristamine: (keel, puhk, löökpillid). Tuntumad orkestrid, dirigendid, interpreedid . India , Hiina , Jaapan, Indoneesia muusikakultuuridega tutvumine. Autoriõigus ja sellega kaasnevad kohustused (INTERNET).

Muusikaline kirjaoskus

- 1) Rütmide kordamine läbi muusikalise tegevuse , samuti uute rütmidega tutvumine (sünkoop).
- 2) Bassivõti
- 3) Muusikainstrumentide nimetused
- 4) Helistike mõistmise tähendus – muusikapalas äratundmisrõõm

Õppekäigud

Arutlemine, analüüsimine, põhjendamine muusikaelamuste kohta suulisel , kirjalikul või muul looval viisil. Muusikalise oskussõnavara kasutamine.

8. KLASS

Laulmine

Hääle omapära, loomulik kehahoid, hingamine , selge diktsioon, puhas intonatsioon ja väljendusrikkus. Muusikateadmiste teadlikustamine üksi kui ka rühmas lauldes.

Laulurepertuaari valimine ja põhjendamine . Ühe ja kahehäälsed laulud, kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud. Lauluvara „ Eesti hümn“ , „Laul põhjamaast“ , „Saaremaa valss“ .

Pillimäng

Keha , rütmi ja plaatpillide kasutamine iseseisvates palades. Kitarril lihtsamad akordimänguvõtted (tähtnimetused). Muusikaliste teadmiste ja oskuste rakendamine.

Omalooming

Improviseerimised keha, rütmi ja plaatpillidel. Kindlas vormis rütmilised ja meloodilised kaasmängud. Lihtsate laulusõnade välja mõtlemine. Muusikaline karakter läbi loominguilise liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Muusika väljendusvahendite kuulamine ja eristamine (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber ning muusikateose ülesehitus). Pop , rock, jazz stiilide eristamine. Põhja ja Lääne-Ameerika, Hispaania muusikatraditsioonidega tutvumine. Pop muusika Eestis . Muusika analüüsimine läbi oskussõnavara. Autori õigus ja sellega kaasnevad kohustused (INTERNET)

Muusikaline kirjaoskus

- 1) Helivältsed, rütmid, pausid muusikalises tegevuses.
- 2) Õpitud taktimõõtude arvestamine muusikalises tegevuses
- 3) Helistikud
- 4) Elektrofonid, klahvpillid

Õppekäigud

Arutlemine, analüüsimine ja põhjendamine, oma arvamuse avaldamine muusikaelamuste kohta.

9. KLASS

Laulmine

Hääle omapära, kehahoid, hingamine , selge diktsioon, puhas intonatsioon ja väljendusrikkus arvestades esitava muusikapala stiili. Muusikaliste teadmiste kasutamine üksi ja rühmas lauldes. Laulurepertuaari valimine ja seisukohtade põhjendamine. Eesti ja teiste rahvaste laulude laulmine. Lauluvara „Eesti hümn“, „Mu isamaa on minu arm“, „ Oma laulu ei leia ma üles“.

Pillimäng

Keha, rütmi ja plaatpillide kasutamine iseseisvates palades. Kitarri lihtsamad akordimänguvõtted. Muusikaliste teadmiste ja oskuste kasutamine musitseerimisel.

Omalooming

Improviseerimised , kindlas vormis rütmiliste ja meloodiliste kaasmängude välja mõtlemine. Regivärsside ja laulusõnade loomine.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

- 1) Jazz-, filmi- ja lavamuusika
- 2) Tuntud heliloojad, interpreedid , dirigendid , ansamblid, orkestrid ning muusika suursündmused
- 3) Eesti pärimusmuusika tänapäevased tõlgendused.
- 4) Muusikateoste arutlemine ja analüüsimine oskussõnavara kasutades
- 5) Aurtori õigus ja sellega kaasnevad kohustused intellektuaalse omandi kasutamisel.

Muusikaline kirjaoskus

- 1) Helivältuste, rütmide ja pauside kasutamine muusikalistes tegevustes
- 2) Helistikud, bassivõtme tähendus ning rakendamine repertuaarist tulenevalt
- 3) Sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, jazzorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused.
- 4) Ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, spirituaal, gospel
- 5) Rondo, variatsioon

Õppekäigud

Muusikaelamuse arutlemine, analüüsimine, põhjendamine kirjalikul, suulisel või muul looval viisil. Muusikaline oskussõnavara.

Füüsiline õpikeskkond

Naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, muusikakeskus HIFFI, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI salvestusprogramm. Orffi instrumentarium, 6-keelsed väikekanded, akustilised kitarrid õpilastele musitseerimiseks, CD-d, DVD-d kasutamise võimalus.

HINDAMINE

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana kokkuvõtval hindamisel. Õpitulemusi hinnatakse suuliste sõnaliste ning numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid I kooliastmes hinnatakse peamiselt muusikalisi tegevusi: laulmist, pillimängu ja loovtegevusi. II ja III kooliastmes on suurem kaal muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistes tegevustes.

ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMINE MUUSIKAÕPETUSES:

Väärtuspädevus:

Muusikaõpetuses nagu ka kõikides teistes õppeainetes on oma roll õppekavas nimetatud üldpädevuste arendamisel ja kujundamisel. Muusikaõpetuses tõuseb eelkõige esile väärtuspädevus, mis kujuneb nii muusikakultuuri ja kultuuripärandi tutvustamise kui ka omandamise kaudu. Kultuuriloo õppimine avardab õpilase silmaringi, aitab omandada edaspidiseks iseseisvaks eluks vajalikke teadmisi, oskusi ja kogemusi, loob seoseid nii erinevate õppeainete kui ka inimelu erinevate valdkondade vahel, kasvatab ja arendab huvi ja armastust muusika ja kunsti vastu.

Enesemääratluspädevus, ettevõtlikkus-ja sotsiaalne pädevus: Muusikat saab õpetada ainult muusika kaudu, seetõttu on muusikaõpetuses väga oluline anda võimalus loometegevuseks ja praktiliseks musitseerimiseks. Nende tegevuste kaudu õpib õpilane tundma ja hindama ennast, oma võimeid ja rolli kollektiivis, mis on oluline enesemääratluspädevuse arengus ning sellele toetudes areneb koostööoskus ja oskus hinnata kaasõpilasi ja nende töid. Osalemine koorilaulus, ühislaulmine klassis, erinevate ülesannete täitmine rühmatöös.

Õpipädevus: Toetub praktilisele musitseerimisele, mille käigus areneb oskus analüüsida ja hinnata enda ja teiste muusikalisi tegevusi, teadmisi ja oskusi. Erinevate muusikaliste tegevuste käigus, näiteks muusikainstrumentide mänguvõtete, muusikalise kirjaoskuse või noodilugemisoskuse omandamine, kujundatakse oskusi, mis on aluseks elukestva muusikaharrastuse tekkele.

Matemaatikapädevus:

Matemaatikapädevuse kujundamist toetavad õppetegevused ja ülesanded, mis on seotud loogilise mõtlemise arendamisega. Kuuldud muusika analüüsimine ja oma arvamuse või hinnangu põhjendamine; erinevates muusikalistes tegevustes (omalooming, pillimäng) loogiliste lahenduste leidmine.

LÕIMING teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega:

Muusika õppeaine kuulub kunstiainete valdkonda, mille moodustavad muusika ja kunst. Ühiseks eesmärgiks kunstiainete õpetamisel on teadmiste ja oskuste rakendamine praktiliste tegevuste kaudu – loovuse ja õpioskuste arendamine. Nii muusikas kui ka kunstis pööratakse tähelepanu infotehnoloogia ja meedia loodud virtuaalse keskkonna käsitlemisele kunstidega seoses, seejuures ka autorikaitsega seotud teemadele.

Eesti keel – rahvalaulud edastavad meile kunagi kasutatud keelt, keelevorme ja sõnavara. Kaasaegsete laulude kaudu tutvuvad õpilased nii paljude heliloojate kui ka luuletajate loominguga. Muusikateoreetiliste ja muusikaajalooliste tekstide lugemine avardab õpilaste silmaringi, arendab sõnavara, õpetab kasutama omandatud terminoloogiat ja mõisteid, väljendama ennast emakeeles, kasutades muusikalist oskussõnavara.

Kirjandus – muusikaõpetus ja kirjandus arendavad õpilase oskusi, nt lugemisoskust. Laulude õpetamise juures on väga oluline õpilasele rääkida laulu sõnade autorist, kelleks on kirjanduse tunnist tuttavad kirjanikud, luuletajad. Laulu teksti analüüsimine, mõtestamine. Rahvaloomingu kaudu soodustatakse õpilasel kujundliku mõtlemise oskuse, keele, kultuuriloolise tausta mõistmise oskuse arengut.

Võõrkeeled – info hankimine Internetist. Erinevate maade rahvamuusika õppimine ja võõrkeelsete laulude laulmine. Vene muinasjutud ja muusikalised tõlgendused muusikas. Vene koolkonna heliloojad ja nende looming.

Matemaatika – muusikateooria - arvude omavahelised seosed. Taktimõõdu õppimisel saab toetuda matemaatikas juba omandatud murdarvude tundmisele.

Ajalugu – ajaloo isikustamine toimub muusikas läbi heliloojate elulugude käsitlemise. Muusika peegeldab oma ajastu nägu ning sõltub ajastust – milline on aeg, selline on ka muusika. Inimeseõpetus – tunnete väljendamine, arvamuse esitamine, põhjendamine. Sallivuse kasvatamine.

Ühiskonnaõpetus – meedia, teabekeskkond, infoühiskond, autoriõigused, eetika. Eestis ilmuvate muusikaajakirjade, raadio- ja telesaadete tutvustamine õpilastele.

Loodusõpetus – muusika kuulamine (nt linnulaul). Laulud koduloomadest, looduslikel pillidel loodushäälte jäljendamine. Aastaajad – muusika kuulamine. Eesti rahvamuusika – Eesti jõed, järved, linnad.

Bioloogia – Inimene – hingamine, laulmise ajal õige hingamine. Hääleaparaat. Helide maailm.

Füüsika – Helilained, võnkumine.

Kehaline kasvatus – muusikaline liikumine, muusikaline eneseväljendus. Kehapillil musitseerimine. Loov liikumine, erinevad muusikastiilid, tantsustiilid.

Lõiming õppekava läbivate teemadega

Muusikaõpetust on kõikides kooliastmetes võimalik ja vajalik seostada kõikide õppekava läbivate teemadega.

- 1) Elukestev õpe ja karjääri planeerimine – teemad ja õppetegevused, mille kaudu läbivat teemat käsitletakse: muusika kuulamine, kontsertide ja muusikalavastuste külastamine, omaloomingu ettevalmistamine ja ettekandmine, pillimäng.
- 2) Keskkond ja jätkusuutlik areng – teemad ja õppetegevused: temaatiline laulurepertuaar, rütmipillide valmistamine erinevatest looduslikest materjalidest, kooriliikumise traditsioon.
- 3) Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – osalemine koorilaulus, laulupidude protsess ja selles osalemine, kontserdi- ja teatrikuulatuur.
- 4) Kultuuri identiteet – kodukoha ja eesti muusikaga tutvumine, erinevate maade rahvamuusikaga tutvumine, pärimusmuusika, laulupidude traditsioon, laulutekstide mõtestamine.
- 5) Teabekeskond – tutvumine erinevate andmebaasidega ja meediakeskkonna võimaluste kasutamine, autorikaitsega seotud õigused ja kohustused.
- 6) Tehnoloogia ja innovatsioon – erinevate tehnoloogiate kasutamine muusika loomisel, salvestamisel, esitamisel, arvutimuusika.
- 7) Tervis ja ohutus – müra ja vali muusika, erinevate instrumentide mänguvõtetega tutvumine, hääle õige tekitamine ja kasutamine.
- 8) Väärtused ja kõlblus – kultuuri rolli teadvustamine igapäevaelus, eesti muusika väärtustamine, osalemine ülekoolilistel, linna, maakonna muusikaüritustel.